

Kalve og kvier på græs i økologiske kvægbesætninger

Det er vinter og tid til planlægning af afgræsningen, som er et krav til alle dyr på den økologiske kvægbedrift.

Det er vigtigt, at planlægningen ikke kun drejer sig om malkekøernes afgræsningsmarker, men også hvor kalvene, kvierne og eventuelle tyre og stude skal afgræsse. Det er specielt hos kvier og kalve, at der ses overtrædelser i forhold til afgræsningen i de økologiske besætninger, mens der er meget få overtrædelser i forhold til malkekøerne.

En Øko-SOP (SOP: Standard Operating Procedure) kan hjælpe til at have en fælles forståelse på bedriften af økologireglerne, og kan på en let og overskuelig måde vise blandt andet afgræsningsreglerne.

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Få overtrædelser ved malkekøerne, men flere ved kalve og ungdyr

Promilleafgiftsfonden for landbrug

I 2010 til 2011 har der været få overtrædelser (5 til 7 bedrifter) i afgræsningskontrollen, men det har desværre vist sig, at der har været en del flere overtrædelser i afgræsningskontrollen i 2012. I alt er der fundet overtrædelser vedrørende afgræsning på 27 bedrifter ud af de 381 bedrifter, som er kontrolleret i afgræsningsperioden den 15. april til den 1. november 2012. Heraf har 40 bedrifter været stikprøver. Overtrædelserne drejer sig specielt om de mindre kalve på 4 til 6 måneder, som ikke er kommet på græs på trods af godt vejr, men også større kalve og kvier bør der være større fokus på. Sanktionen for overtrædelserne har været indskærpelser, bøder og krav om genoplægning af dyrene.

Der er forskellige krav til afgræsningsperiode afhængigt af dyrets alder, her kan bl.a. nævnes at:

- Afgræsnings sæsonen er fra den 15. april til den 1. november, hvor dyrene skal afgræsse i 6 lyse timer om dagen, når vejrforholdene og dyrenes fysiske kondition tillader det.
- Ungdyr over 6 måneder kan komme på græs senere end malkekøerne, normalt senest 1. maj.
- Kalve under 4 måneder kan opstaldes indendørs, mens kalve på 4–6 måneder skal tilbydes adgang til græsarealer fra den 1. maj til 1. september, når vejrforholdene og dyrenes fysiske kondition tillader det.
- Kalve under 6 måneder skal have mulighed for skygge og læ under afgræsning.
- Tyre over 9 måneder behøver ikke komme på græs, men kan nøjes med adgang til en udendørs løbegård i afgræsnings sæsonen.

Øko-SOP kan reducere overtrædelser

Der er netop lavet en økologisk afgræsning-SOP, som via tegninger og letforståelig tekst beskriver de økologiske afgræsningsregler for blandt andet de forskellige dyregrupper. Øko-SOP'en kan hænges op på staldvæggen og giver landmanden og medhjælperne et hurtigt overblik over, om reglerne overholdes på bedriften. Det er muligt at indsætte specifikke billeder fra bedriften i SOP'en, ændre teksten eller lave enkle tilføjelser, for eksempel hvornår dyrene lukkes ud, og hvor kort græsset må være, før dyrene skal flyttes til en ny fold, eller afgræsningsarealet skal udvides. Også udenlandske medhjælpere kan have gavn af SOP'en, som består af en kort tekst og en tegning. Tegningen kan let tolkes, og vil kunne fungere på alle sprog. Der laves tilsvarende Øko-SOP's med de økologiske regler for kalve, fodring, smittebeskyttelse og malkning. Det er dog hele tiden landmandens ansvar at holde sig opdateret om regelændringer, som kan komme til løbende.

Et lille uddrag af øko afgræsnings-SOP'en:

3.2 Kalve fra 4-6 måneder:

 Skal på græs fra den 1. maj – 1. september. Dog afhængigt af vejret og dyrenes fysiske kondition.

3.4 Ungdyr over 6 måneder:

 Kan udbindes senere end malkekøerne – normalt senest den 1. maj. Afgræsningsarealet til kvier skal tilpasses deres behov hen over afgræsningsperioden.

Tegning: Line Margareta Iversen, Forlaget Landsvalen

De nye Øko-SOP's kommer på markedet i starten af 2013. Læs mere under www.landbrugsinfo.dk/kvaeg/sop

Muligheder for at måle kvierens aktivitet ude i marken

Det kan være svært at få observeret brunst hos kvierne på græs, især fordi de tit går på en fold længere væk fra gården. Derfor kan det være en fordel at kunne måle dyrenes aktivitet i marken, hvilket for eksempel kan lade sig gøre elektronisk. Her får kvierne en halsrem med transponder på, som registrerer deres bevægelses- og aktivitetsmønster. Data overføres til en boks, som giver landmanden en alarm til de kvier, som har en markant ændring i aktiviteten, og dermed kan være i brunst. Når kvierne skal insemineres eller undersøges, kan dette gøres ved for eksempel at indfange kvierne i et mobilt fanggitter, bruge fanggittervogn eller alternativt, at løbekvierne har adgang til stald med fanggitter. Sidstnævnte forudsætter dog, at der er tilstrækkeligt med afgræsningsarealer tæt ved gården.

I forhold til økologireglerne er det muligt, at tage et dyr på stald i mindre end 7 dage uden at skrive det i logbogen, for eksempel i forbindelse med

inseminering.

Økologisk investeringsstøtte til 2013

Der er igen afsat penge til investeringsstøtteordningen til nye teknologier på økologiske bedrifter i 2013. Udgifterne skal minimum udgøre 100.000 kr., og der gives tilskud til op til 40 % af de samlede udgifter. Senest den 1. december offentliggøres den nye liste med teknologier, der kan søges støtte til. Herunder kan man læse, om det for eksempel er muligt at søge støtte til aktivitetsmålere.

Læs mere på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside, www.naturerhverv.dk.